

KLAGANDE

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten/Malmö
Box 14069
200 24 Malmö

MOTPART

God man:

Ombud:

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 19 november 2010 i mål
nr 7407-10, se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning
(LASS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens sekretessförordnande.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att kammarrätten ska upphäva förvaltningsrättens dom och fastställa kassans beslut den 8 januari 2009 samt åberopar till stöd för sin talan vad förvaltningsrättens ordförande anfört i sin skiljaktiga mening.

anser att kammarrätten ska avslå överklagandet och anför bl.a. följande. Han har under årens lopp ständigt visat aggressivitet och ett destruktivt beteende som tilltagit med åren. Vidare gör han utfall mot personer i omgivningen om han blir tillsagd eller motsagd. Således finns det en överhängande fara för personskador och skador på materiella ting. Hans förhållanden överensstämmer väl med vad Regeringsrätten uttalat om aktiv tillsyn. – åberopar RÅ 1997 ref. 23 och RÅ 2000 not. 97.

Kammarrätten har i beslut den 7 december 2010 förordnat att förvaltningsrättens dom tills vidare inte ska gälla.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om behov av hjälp med de grundläggande behoven, dvs. med personlig hygien, måltider, av- och påklädning, kommunikation eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom, i genomsnitt överstiger 20 timmar per vecka.

Såvitt gäller hjälp med personlig hygien samt av- och påklädning delar kammarrätten Försäkringskassans bedömning att hjälpbehovet kan beräknas till 6 timmar och 25 minuter per vecka.

Av utredningen i målet framgår att [redacted] kan äta själv. Hjälp vid måltiderna utgör därför enligt kammarrättens mening inte ett grundläggande behov i den mening som avses i LASS.

Att kunna kommunicera med andra och därmed kunna skapa och upprätthålla sociala kontakter hör till de grundläggande behoven. Såvitt framgår av utredningen kommunicerar [redacted] med enstaka ord, tecken och bilder och kan på så sätt göra sig förstådd hos personer som känner honom. Således krävs det kunskap om honom, hans funktionshinder och kommunikationssätt för att kunna förstå vad han vill säga och för att kunna hjälpa honom. [redacted] har därför ett behov av hjälp för att kunna kommunicera med andra som är att hänföra till hans grundläggande behov.

Kammarrätten finner inte skäl att ifrågasätta uppgiften att [redacted] har ett självdestruktivt beteende som innebär att han fysiskt skadar sig själv. Vidare framgår av utredningen att han ofta förstör saker i hemmet.

[redacted] har dessutom gett sig av hemifrån varvid han såväl gått vilse som utgjort en fara i trafiken. Han har även hoppat ur bilen vid taxiresor till dagcentrum. Detta visar enligt kammarrättens mening att han inte förstår vad som är farligt och därmed utsätter sig för skaderisker. Mot bakgrund härav och vad som i övrigt framkommit i utredningen finner kammarrätten att [redacted] har ett omfattande behov av aktiv tillsyn av närmast övervakande karaktär. Den aktiva tillsynen förutsätter, bl.a. på grund av hans kommunikationssvårigheter, goda kunskaper om och ingående förståelse för hans funktionshinder och omfattas därmed av hans grundläggande behov.

Sammantaget finner kammarrätten, i likhet med förvaltningsrätten, att [redacted] hjälpbehov avseende hans grundläggande behov i genomsnitt uppgår till mer än 20 timmar per vecka. I linje med vad förvaltningsrätten anfört får det ankomma på Försäkringskassan att närmare beräkna antalet assistanstimmar som ska utgå. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Berit Nilsson
referent

Ingvar Johansson

Carina Gester

Johan Åkesson

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 3
Fatima Hildestrand

DOM
2010 -11- 19
Meddelad i
Malmö

Bilaga A

Mål nr
7407-10

Sida 1 (7)

KLAGANDE

God man:
--

Ombud:
--

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten/Malmö
Box 14069
200 24 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 8 januari 2009, se bilaga 2

SAKEN

Assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning

DOMSLUT

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att
har rätt till assistansersättning.

Förvaltningsrätten överlämnar handlingarna i målet till Försäkringskassan
för vidare handläggning.

Förvaltningsrätten förordnar med stöd av 28 kap. 1 § offentlighets- och
sekretesslagen att sekretess ska fortsätta att tillämpas på uppgifter om en-
skilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som lagts fram vid
domstolens muntliga förhandling inom stängda dörrar och som inte tagits
med i denna dom.

Dok.Id 38457

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

yrkar att han ska beviljas assistansersättning från januari 2009. Han yrkar vidare att förvaltningsrätten håller muntlig förhandling samt företar syn i bostaden. Till stöd för sin talan anför han bland annat följande. Han har en svår utvecklingsstörning *microcephali-* och *autistins-* lag med mental retardation vilket medför att hans behov av hjälp är omfattande och kan inte tillgodoses på annat sätt än med personlig assistans för att han ska kunna erhålla en god livskvalitet samt trygghet och säkerhet för sig själv och sin omgivning. Han behöver hjälp med att tillaga, ställa fram och dela maten. Han säger inte till när han är hungrig och förstår inte när han behöver äta. Det blir även mycket spill i samband med måltiderna. Han kan inte duscha eller raka sig själv och han behöver även hjälp i samband med toalettbesök. Han kan inte ta fram eller ta på sig kläder själv. Eftersom han saknar en geografisk uppfattningsförmåga kan han inte förflytta sig själv i sin yttre närmiljö. Vid ett tillfälle försvann han från hemmet efter att ha varit i trädgården på egen hand. Genom en bekant fick familjen veta att polisen gripit honom på grund av att han uppträtt farligt i trafiken. Han blir plötsligt arg och kan då förstöra saker utan att man förstår vad som utlöst hans vredesutbrott. Han har även ett självdestruktivt beteende vilket gett sig uttryck i att han skurit sig själv med vassa föremål. Familjen har därför gömt undan knivarna i huset. Han har haft sönder föremål, bland annat TV-apparater. När han varit i trädgården utan tillsyn har det hänt att han kastat både knivar och stenar in till grannarna. Tillsynsbehovet är således mycket stort. Han vägrar att åka bil eller taxi vilket innebär att det inte funnits möjlighet att få till stånd nya läkarintyg angående hans tillstånd och behov. När försäkringskassans handläggare var på hembesök i oktober 2008 varade besöket endast i 20 minuter till skillnad från en och en halv eller två timmar som har varit brukligt vid tidigare tillfällen. Kassans handläggare försökte inte att kommunicera med honom eller bilda sig en uppfattning om vilka behov han har.

Försäkringskassan bestrider bifall till överklagandet. Kassan vidhåller grunderna för det överklagade beslutet och anför utöver dessa bland annat följande. De grundläggande behoven motsvarar behov av personlig och komplicerad karaktär. Eftersom har ett språk anser kassan att det inte behövs en ingående kännedom om honom för att han ska kunna kommunicera med sin omgivning. Även om det finns ett behov av tillsyn och hjälp kräver inte detta en ingående kännedom om honom och hans problem varför det saknas grund för att bevilja assistansersättning. Vad gäller uppgifterna om självskadebeteende styrks inte detta påstående av utredningen i målet.

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling i målet den 12 november 2011.

DOMSKÄL

Enligt LASS har den som omfattas av 1 § LSS, med vissa undantag, rätt att för sin dagliga livsföring få assistansersättning om han eller hon har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov under i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan.

Personlig assistans har i LASS samma betydelse som i 9 a § LSS, vari anges att med personlig assistans avses personlig utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som kräver ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

När hjälpbehovet avsett enbart åtgärder för att aktivera och motivera den funktionshindrade, har hjälpen enligt rättspraxis inte ansetts avse de grundläggande behoven (RÅ 1997 ref. 28). Så har däremot ansetts vara fallet när den funktionshindrade, i huvudsak på grund av sitt psykiska tillstånd, krävt

sådan aktiv tillsyn som närmast haft karaktär av övervakning (RÅ 1997 ref. 23 I. RÅ 1997 not. 60 och RÅ 2000 not. 97).

Utredningen i målet

Av läkarutlåtande utfärdat av _____ den 1 december 1998 framgår bland annat följande. _____ lider av mikrocephal (onormalt litet huvud vilket påverkar hjärnkapaciteten), utvecklingsstörning samt autism. Han behöver mycket hjälp i sin dagliga livsföring när han ska sköta sin hygien, vid måltider samt vid påklädning. Han behöver även mycket tillsyn för att förhindra att han skadar sig själv eller fördärvar saker i omgivningen.

I hembesöksutredningen från den 22 oktober 2008 sägs bl.a. följande.

_____ har en svår utvecklingsstörning och autism. Han kommunicerar med enstaka ord och bilder. Han gör sig förstådd hos de personer som känner honom. Han kan påtala behov och i viss mån ställa frågor. Ser han på t.ex. på nyheterna på TV ställer han frågor på sitt sätt. Han kan inte klockan och saknar tidsuppfattning. Han kan inte utföra någon personlig omvårdnad/ADL självständigt. Han klarar de flesta toalettbesök självständigt. Gällande på- och avklädning behöver han hjälp med att plocka fram kläder och han behöver hjälp med blixtlås och knappar. Han förstår inte att klä sig efter årstid och behöver vid utevistelse påminnas om att ta jacka på sig. Han äter och dricker självständigt, men det blir mycket spill. Han behöver hjälp med att dela mat, hälla upp dryck, duka av och sätta fram mat. Han kan inte lämnas ensam varken inomhus eller utomhus då han inte förstår faror fullt ut och inte heller vad som är rätt eller fel att göra. Han har t.ex. hållt vatten i TV:n då den varit på och slängt in saker i grannens trädgård. Han kan även bli aggressiv och då vräka omkull och slänga saker. I hemmet sysselsätter han sig med att titta på TV och spela datorspel. Föräldrarna går regelbundet ut med honom.

I skrivelse från kontaktpersonen _____, Södertorps dagcenter, den 29 november 2001 sägs bl.a. följande. _____ förstår det svenska språket men talar inte självmant. Han svarar oftast på personalens tilltal, främst med "ja" och "nej". Han använder sig av teckenkommunikation samt blockord. Han har begränsade sociala färdigheter p.g.a. hans autistiska drag, d.v.s. bristande kommunikation, föreställningsförmåga samt bristande socialt omdöme. Han kan inte klockan. Han har ett endagsschema med pictogrambilder.

Förvaltningsrättens bedömning

I målet är ostridigt att _____ omfattas av personkretsen i LSS. Frågan är om han har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov under i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka och därmed har rätt att få assistansersättning för sin dagliga livsföring.

Av utredningen framgår inte annat än att _____ har ett omfattande behov av hjälp som kräver ingående kännedom om hans tillstånd och honom som person för att han ska tillförsäkras goda levnadsvillkor.

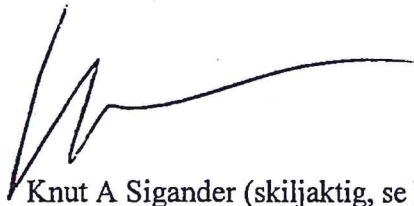
_____ hjälpbehov inkluderar hjälp vid måltider, hjälp med den personliga hygien, hjälp vid toalettbesök samt hjälp vid på- och avklädning. Vad gäller _____ möjligheter att kommunicera med sin omgivning framgår av utredningen att han kan göra sig förstådd med personer som känner honom. Detta innebär, enligt förvaltningsrättens mening, att _____ behöver hjälp av personer med ingående kunskaper om honom för att möjliggöra kommunikation med omvärlden. I målet är vidare visat att _____ inte kan lämnas ensam eftersom att det då finns risk för att han förstör inredning eller andra föremål i sin omgivning samt att han skadar sig själv eller andra. I detta sammanhang kan nämnas att det kommit fram att _____ skadat grannarnas fiskedamm genom att

kasta sten, att han gett sig av hemifrån samt hoppat ur bilen vid taxiresor och gått vilse. Vid ett tillfälle då han lämnade hemmet omhändertogs av polis eftersom han bedömdes vara en fara i trafiken. Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att [redacted] är i behov av sådan aktiv tillsyn som kan räknas med vid tidsåtgången för de grundläggande behoven.

Förvaltningsrätten anser således sammanfattningsvis att [redacted] har rätt till assistansersättning då hans grundläggande behov överstiger i genomsnitt 20 timmar i veckan och att detta förhållande förelegat redan januari 2009. Vid denna utgång saknas skäl att företa syn i hemmet. Förvaltningsrätten överlåter åt Försäkringskassan att närmare beräkna [redacted] behov av assistans.

Vad gäller rätten till retroaktiv assistansersättning har [redacted] rätt till ersättning motsvarande de faktiska kostnaderna han haft (jmf. RÅ 2006 ref. 76 och RÅ 2000 not. 176). Detta innebär ett krav på att assistans faktiskt har lämnats från januari 2009 och att assistansen dessutom har gett upphov till en sådan kostnad för [redacted] som är av ersättningsgiltig natur och således inte omfattas av t.ex. de begränsningar som framgår av 10 § tredje stycket LASS. Kostnad som, enligt 10 § tredje stycket LASS, inte ersätts är t.ex. kostnad för personlig assistans som den enskilde lämnar själv till någon han lever i hushållsgemenskap med. Försäkringskassan har att som första instans pröva i vilken utsträckning [redacted] kan beviljas ekonomiskt stöd för personlig assistans för tiden januari 2009 fram till dagen för denna dom.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (DV 3104/ 1b)

Knut A Sigander (skiljaktig, se bilaga 1)

I avgörandet har deltagit även nämndemännen Riina de Silva, Anna-Lena
Olsson, Reinhold Knutsson.

Knut Siganders skiljaktiga mening.

Jag delar i allt väsentligt Försäkringskassans bedömning. Enligt min mening är det utrett att [redacted] kan äta själv, att han kan sköta toalettbesök på egen hand samt att förmår att klä på och av sig själv. Den hjälp som [redacted] behöver i dessa sammanhang avser att motivera och aktivera honom. Behov av detta slag är inte personliga till sin karaktär och är därför inte att betrakta som grundläggande behov vilket i sin tur innebär att de inte medför rätt till assistansersättning (jmf. RÅ 1997.ref 28). Vad gäller [redacted] kommunikationsförmåga framgår, enligt min mening, att han förstår det svenska språket samt att han har ett språk med vilket han interagerar med sin omvärld. Detta talar för att det inte krävs en ingående kunskap om [redacted] som person eller hans tillstånd för att han ska vara i stånd att kommunicera med sin omgivning. Jag delar majoritetens uppfattning att utredningen ger stöd för att [redacted] är i behov av viss tillsyn men anser inte att det kommit fram att den kan liknas vid övervakning (jmf. RÅ 1997 ref. 23 I och RÅ 2000 not. 97). Hans tillsynsbehov kan således inte räknas till de grundläggande behoven. Mot bakgrund av dessa omständigheter anser jag därför, i likhet med Försäkringskassan, att det inte är visat att [redacted] grundläggande behov uppgår till i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan. Överklagandet ska därför avslås.